

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Structuurvisie Rijk van Dommel en Aa, Samenwerkingsverband Regio Eindhoven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

8 april 2011 / rapportnummer 2500-34

1. Oordeel over het MER en de aanvulling daarop

Het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven heeft een Intergemeentelijke structuurvisie (ISV) opgesteld voor de groen-blauwe invulling van het gebied tussen Eindhoven en Helmond. De gemeenteraden van Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel zijn hiervoor bevoegd gezag. In het ISV zijn 43 concrete projecten opgenomen die op de korte termijn (tot 2014) en daarna worden uitgevoerd. Aangezien deze structuurvisie een kader biedt voor m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten is een plan-MER opgesteld.¹

In het MER worden de ambities voor de ISV op hoofdlijnen beschreven. De relatie tussen deze ambities en de genoemde projecten was de Commissie uit het MER nog niet duidelijk. Hoe groot zijn de (milieu)problemen en in hoeverre worden met de projecten uit dit ISV de ambities bereikt? Daarnaast mist de Commissie in het MER een duidelijk overzicht van de mogelijke positieve en negatieve effecten van deze projecten. Hoe sluiten de projecten aan op de bestaande landschappelijke en ecologische waarden in het gebied? Wat zijn de effecten van bijvoorbeeld extra verkeer als gevolg van de aanleg van recreatieve poorten?

Tijdens de toetsing heeft een gesprek plaats gevonden tussen de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. Daar heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER op bovengenoemde onderdelen onvolledig is. Naar aanleiding daarvan heeft het bevoegde gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen om een aanvulling op het MER te maken.² De Commissie is van mening dat in het aangepaste MER³ de essentiële informatie aanwezig is.

Het aangepaste MER heeft niet ter visie gelegen. Daarom heeft de Commissie geen zienswijzen over het aangepaste MER in haar advies mee kunnen nemen. De Commissie adviseert het aangepaste MER zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

² Zie voor data en termijnen bijlage 1.

³ De aanvulling is verwerkt in de vorm van een nieuwe versie van het MER.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen

2.1 Doel en doelbereik

MER

In het MER wordt globaal aangegeven dat er knelpunten op milieugebied zijn met betrekking tot vermessing, verzuring, versnippering en verdroging. De projecten uit de ISV dragen ook in meer of mindere mate bij aan het oplossen van deze milieuknelpunten. Het inzicht in de ernst van de milieuknelpunten en in welke mate de projecten daarvoor een oplossing bieden blijft echter in het MER onduidelijk:

- wat zijn de belangrijkste knelpunten op milieugebied, mede in het licht van de beoogde natuur, recreatie en landschappelijke doelen;
- waar in het plangebied manifesteren deze knelpunten zich;
- in welke mate biedt het ISV met de voorgestelde projecten hiervoor een oplossing;
- welke milieuknelpunten eventueel resteren en wat wordt gedaan als de projecten onvolledige oplossing bieden voor de knelpunten?

Aangepast MER

In het aangepaste MER worden de huidige knelpunten op milieugebied toegelicht. Met de toegevoegde kaarten wordt duidelijk gemaakt waar de milieuproblemen in het gebied zich manifesteren. Daarmee is het begrijpelijker hoe projecten in de ISV aansluiten op de ambities voor het gebied. Tevens is inzichtelijk dat de projecten veelal slechts voor een deel van de milieuproblemen een oplossing bieden.

2.2 Versterken identiteit op basis van natuur en landschap

MER

In de structuurvisie en het MER wordt voornamelijk in abstracte zin en in scenario's een toekomstbeeld geschetst van een groenblauwe structuur van het gebied. Onduidelijk blijft hoe deze scenario's⁴ zijn toegesneden op de aanwezige bodemstructuren, (grond)waterstromen en cultuurhistorische patronen⁵ in het gebied.⁶ Het gaat dan om:

- een beschrijving van de huidige cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden van de verschillende deelgebieden en de historische ontwikkeling daarvan;
- een beschrijving van natuurpotenties van en –doelen voor de verschillende natuurgebieden;

⁴ Ook in de zienswijze van het Waterschap De Dommel en de Stichting middengebied wordt dit aangegeven.

⁵ De waarschuwing voor fantasie elementen in het landschap in de zienswijze van de Stichting middengebied sluit hierop aan. De Archeologische vereniging Kempen- en Peelland onderschrijft dat de informatie over archeologie beperkt is.

⁶ In scenario 4 wordt bijvoorbeeld (op pagina 81) aangegeven dat ecologische verbindingen negatief kunnen uitpakken als deze geen binding hebben met het historisch landschap dat ooit een raamwerk vormde voor een hoge landschappelijke diversiteit en biodiversiteit. Het risico bestaat dan dat het aanbrengen van nieuwe structuren in het gebied eerder de huidige tijdgeest weerspiegelt en dat daarmee huidige (nog aanwezige) structuren van de landschapsvorming worden aangetast.

- hoe met de projecten uit het ISV invulling wordt gegeven aan de natuurpotenties en -doelen;
- verdroging in het gebied en in hoeverre dit met de projecten wordt opgelost;
- In hoeverre het gebied geschikt is voor de compensatie uit het MEROS.

Aangepast MER

Met een meer op het gebied toegesneden overzicht van de bestaande milieusituatie en een beschrijving van de historische ontwikkeling van de natuur- en landschapspatronen is in het aangepaste MER veel beter navolgbaar welke verbanden er zijn tussen de scenario's en de projecten.

In hoofdstuk 9 van het aangepaste MER worden de projecten beoordeeld. Hieruit blijkt in hoeverre de verschillende projecten bijdragen aan de ambities uit het ISV. Duidelijk is dat alhoewel de projecten over het algemeen bijdragen aan de recreatieve belevingswaarden de bijdragen aan het oplossen van milieuknelpunten sterk verschilt. Daarmee biedt het aangepaste MER een goed inzicht in hoeverre de projecten bijdragen aan het oplossen van de milieuknelpunten. Tevens wordt duidelijk dat voor de aanpak van de grootste milieuknelpunten (verzuring, vermesting en verdroging) verdergaande maatregelen nodig zijn.

In het ISV wordt aangegeven dat gezien de beperkte middelen, keuzes moeten worden gemaakt tussen projecten en projecten moeten worden aangepast of gefaseerd. Een van de criteria in de prioriteitstelling is 'voldoen aan (meerdere) beleidsdoelstellingen'. De milieucriteria (met name natuur en water) zijn daar een onderdeel van maar zijn niet direct herkenbaar in de prioriteitstelling.

De Commissie adviseert bij het stellen van prioriteiten en het aanpassen van projecten specifiek aan te geven in hoeverre de projecten bijdragen aan de ambitie om de milieuknelpunten aan te pakken en welke inspanningen nog nodig zijn om de ambities op termijn te verwezenlijken. Het MER biedt hier de basisinformatie voor.

2.3 Recreatie

MER

Het creëren van nieuwe recreatieve mogelijkheden is een van de doelstellingen. De recreatieve potenties van de scenario's worden in algemene zin beschreven en verschillende projecten scoren positief voor de twee recreatiecriteria/doelen. Onduidelijk is echter welke behoefte aan recreatieve functies bestaat en waar de vraag zich voordoet. De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER toe te lichten:

- waar behoefte bestaat aan recreatie en om welke vormen van recreatie het gaat;
- de bereikbaarheid vanuit de steden/dorpen⁷;
- hoe de verschillende vormen van recreatief gebruik zich verhouden tot natuur en landschap;
- wat zijn de negatieve effecten van (extra) recreatiemogelijkheden.

⁷ Zie ook de zienswijze van de Stichting middengebied en Staatsbosbeheer.

Aangepast MER

In algemene zin geeft het aangepaste MER inzicht in de recreatieve behoefte en de belangrijkste verbindingen voor auto en langzaam verkeer in het gebied en biedt daarmee informatie passend bij het detailniveau van de ISV. Daarbij wordt duidelijk gemaakt dat de projecten in de stadsranden (de groene uitloopgebieden van stad en dorp) zich nog in de ideeënfase bevinden en kansen bieden voor groene ontwikkeling. Intensive recreatie kan daarmee op gespannen voet staan.

De Commissie adviseert bij de nadere uitwerking van met name de projecten gericht op de recreatieve uitloopgebieden rond stad en dorp, het spanningsveld tussen recreatie en natuur specifieke aandacht te geven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Samenwerkingsverband Regio Eindhoven

Bevoegd gezag: Gemeenteraden van de gemeente Eindhoven, Helmond, Son en Breugel, Nuenen, Geldrop-Mierlo, Laarbeek, en Someren

Besluit: vaststellen intergemeentelijke structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D9 functiewijziging landelijke gebied

Activiteit: natuur-, landschap- en recreatieve invulling van het gebied tussen Eindhoven en Helmond.

Bijzonderheden:

De ambitie van de SRE is om het gebied tussen Eindhoven en Helmond in te richten als aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Hiervoor zijn in het ISV 43 projecten benoemd. Het MER maakt duidelijk wat de huidige knelpunten op milieugebied zijn waar die zich voordoen en hoe de projecten bijdragen aan de aanpak van de milieuknelpunten. Tevens maakt het MER duidelijk dat voor de grootste milieuknelpunten, namelijk verzuring, vermessing en verdroging verdergaande maatregelen nodig zijn. De Commissie beveelt aan om:

- bij de keuze welke projecten uit de ISV als eerste worden uitgevoerd, vanwege de beperkte middelen, aan te geven in welke mate milieuknelpunten in de regio worden aanpak; het MER biedt de basisinformatie hiervoor;
- bij de concrete invulling van de projecten in de stads- en dorpsranden na te gaan hoe groene ontwikkeling en recreatie goed op elkaar afgestemd kunnen worden.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de gemeentelijke huis aan huisbladen van: 16 november 2010

ter inzage legging MER: 18 november 2010 tot en met 12 januari 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 14 december 2010

toetsingsadvies uitgebracht: 8 april 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. W. Beekman

drs. B.F.M. Beerlage (werkgroepsecretaris)

dr. ir. G. Blom (voorzitter)

dr. F.H. Everts

dr. ir. L.T. Runia

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Rijk van Dommel en Aa, Intergemeentelijke Structuurvisie (ontwerp 18-11-2010).

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 1 februari 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Zuidelijke land- en Tuinbouworganisatie, afdeling Helmond-Mierlo, Mierlo
2. Waterschap De Dommel, Boxtel
3. Waterschap Aa en Maas, 's-Hertogenbosch
4. J.C. van Gennip, Helmond
5. J.J.C.J. van Gennip, Mierlo
6. Gemeente Helmond, Helmond
7. M. Kobussen, Lieshout
8. Stichting Middengebied, Nuenen
9. Staatsbosbeheer, regio Zuid, Tilburg
10. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch
11. H+N+S Landschapsarchitecten, Utrecht
12. IVN Geldrop en IVN Mierlo, Mierlo
13. H. Simons, Mierlo
14. Stichting Vrienden van het Kasteel Geldrop, Geldrop
15. Stichting Kasteel Geldrop, Geldrop
16. Archeologische Vereniging Kempen- en Peelland en Stichting Archeologisch Samenwerkingsverband Gewest Helmond en Omgeving, Eindhoven
17. W.G.H.J., Holdrinet Eindhoven
18. Stichting Klankbord, Aarle-Rixtel
19. F. van Niele en M. van Niele, Lieshout

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Structuurvisie Rijk van Dommel en Aa, Samenwerkingsverband Regio Eindhoven en de aanvulling daarop

Het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven heeft een Intergemeentelijke structuurvisie (ISV) opgesteld voor de groen-blauwe invulling van het gebied tussen Eindhoven en Helmond. De gemeenteraden van Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel zijn hiervoor bevoegd gezag. In het ISV zijn 43 concrete projecten opgenomen die op de korte termijn (tot 2014) en daarna worden uitgevoerd. Aangezien deze structuurvisie een kader biedt voor m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten is een plan-MER opgesteld.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3224-5

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

